

Pentru omul nuanțelor și subtilităților, mereu conectat la evoluția „timpului de gândire”, percepția sensurilor și potențialului luminii, „parabola ei arhetipală”, este preambul, garanție și temelie a unei „auguste conștiințe supreme” (citește: curate, fără fisuri, înțeleasă ca atare, asumate, probate, împărtășite, indelebile). Tocmai pentru că, „lumina, în multiplicitatea ei neistovită, încrucișează conivențe între spețe și rezurecții de paradigme aparent distante” (am citat din Dan Hăulică, a cărui aserțiune face referire la lumina colindelor).

Genericul nostru este totuna cu titlul cărții Înaltpreasfinției Sale, Irineu, Arhiepiscop de Alba Iulia. Așadar, pentru că abordarea noastră nu poate avea relevanța și eminența autorului, vom încerca, totuși, să ne statuăm în proximitatea „tezaurului al cărui nimb nu va înceta nicicând să ne lumineze, uimească, ferească și schimbe”. Chiar dacă lumina din cer este, pentru cei mai mulți dintre noi, evident datorită nevredniciei, doar ideal și așteptare, e - adevărat sfinte. Tocmai pentru că: „idealul și așteptarea trebuie să stea drepte, dacă vor să înnoiască fața pământului și sufletul omului”. În asta rezidă, dar, tainica lor forță, în dureroasa încordare a sufletului, dornic să ardă și să lumineze cu iubire lumea, până la capătul vremii și al lucrurilor (...)

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu nu doar scrie despre lumina din cer de la Ierusalim, ci, ca unul care a văzut minunea, restituie scriptural (tocmai spre a stăvili avântul fabulatoriu), din postura celui care a experiat taina, darul și fiorul, o reflexie, dar, a sufletului purtat „din văzduhul muritor al faptelor efemere” în adevărul întrezăritei veșnicii; loc în care ochii se uimesc, bucură, nesatură, hodinesc; trupul se așează, ușurează, încălzește, stăpânește și întreamă; mintea se limpezește, smerește, înțelepțește și avântă. Tocmai pentru că, acum, la vederea (și, mai ales, prin bucuria darului) „luminii din cer de la Ierusalim”, nu doar sufletul, ci și pământul se liniștește și se înfrățește, în minune, cu neamul omenesc. Se zice că, atunci atât de pestepământescă este fericirea care cuprinde sufletul, că se pare a fi de față Însuși Dumnezeu - să ne mângâie și ferească așteptarea; și să oprească fără veste timpul.

În sine, orice act „care îndeamnă la desprinderea - atât cât trebuie - de cele lumești, la rafinare spirituală cu ajutorul științelor”, este, azi, o asumare gândită, aptă să ducă nu doar la „limpezimi raționale”, iată, la „izvorul unor miracole inefabile”, ci și la „incitante implicații culturale derivate”. Asta, pentru că, în cauze de felul luminii din cer de la Ierusalim, trebuie invocate numaidacă, în tandem, cogniția și emoția,acompaniate de credință. Tocmai pentru că, fără emoție și credință, se zice, cogniția este rece, inatractivă, insuficientă, lipsită de filon magic; este ternă, poate terifia chiar; în vreme ce emoția, prin ea însăși, chiar dacă, poate fi „semnal de raliere”, încântă, detașează,

animă, ițește și alimentează tentații mistice, nu edifică deplin, este pasibilă de „lunecare în arbitrar”. Doar așa, pe filiera trinomului cogniție-emoție-credință, „călătoria prin locuri invadate (și luminate) de istorie culturală (și adevăruri supracontingente), devine periplu inițiativ, de autoclarificare și edificare de sine”. Mai mult, cum inspirat, empatic și extatic afirmă Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, autorul cărții, lumina din cer de la Ierusalim „întinzându-se în urma timpului, ca să acopere păcatul lui Adam, dar și înaintea timpului, pentru a lumina pe ultimul născut (...) este aceeași energie divină necreată de pe Tabor, din noaptea Învierii, de pe drumul Damascului și din atâtea alte nenumărate manifestări ale puterii și lucrării Preasfintei Treimi, de-a lungul istoriei omenirii”.

În actul, în paradigma credinței, nu primează numaidecât certitudinea de tip raționalist, ci, „inteligenței strălucitoare”, creștinul (luminat) îi adaugă imperativ „puteri stimulative”, altele decât cele senzoriale. Uimirea, paradoxul, datul extraordinar de a înțelege lumea și viața, „recuperând principiul căutării”, fericirea de a nu suferi de „boala performanței”, puterea de a-și impropria smerenia manifestă (de a nu iubi contabil, de a nu urî și a nu calomnia). În asta constă, dar, frumusețea, unicitatea și pestepământescul credinței, în „forma frumoasă de funcționare” a libertății, inteligenței și voinței. Altfel spus, nu putem accede oricum la „o experiență distinctă de senzorialitatea curentă”, la ceea ce au „pățit” ucenicii pe drumul spre Emaus, cum ar zice Andrei Pleșu, și la ceea ce se întâmplă, de Paști, la Ierusalim – „un amestec de luciditate și extaz, de văz și viziune” (...)

Și, pentru că, trebuie să dăm autorului ceea ce este a autorului, cel care cu atâta determinare și aplomb interior, proslăvește, cum puțini știu să o facă, «cu o genuină evlavie splendoarea Creației și, iată, „evidența miracolului emanând din lumina luminii”», este limpede că trebuie să particularizăm. Este vorba despre Sfintele Paști ale Anului Domnului 1990, atunci când, în calitate de Superior al Așezământului Românesc de la Ierusalim, Arhiepiscopul (de azi) Irineu, slujind în soborul praznic, condus de către Patriarhul Diodoros I, a experiat, asemenea Sfântului Ioan Iacob (sihastrul român), la ceremonia Focului Sacru „schimbarea neobișnuită pe care nu ar putea-o simți omul în nici o (altă) împrejurare a vieții; (atunci) oamenii ajung nevinovați ca pruncii, fiind plini de Lumina dumnezeiască și simțindu-se ca în ceruri”.

Un periplu de o asemenea frumusețe auctorială, e adevărat, pentru cei mai mulți dintre noi, doar o ducere cu gândul, poate fi, dacă vreți, o relaxare, o sărbătoare, o încântare, o (i)luminare, o liniștire, o așezare a sufletului până atunci „erodat de umori acre, de stupori crepusculare”, de atâtea nerăbdări și de „perfide deghizamente”. Stare de grație, în care realizăm „nulitatea patentă a propriei glorii” (oricare ar fi ea) și revelația acelor locuri de pe pământ în care realitatea, iată, este strălucitoare, fiindcă decriptează adevărul „marilor semnificații”. Stare de grație, în care gândurile, dorurile, de ce nu, cuvintele noastre, doar ating pământescul și caută pestepământescul; aceasta face parte, dacă vreți, din răvășirea cu care fiecare dintre noi „caută, dincolo de fiecare clipă trecătoare, absolutul”. Când „inima se dezlănțuie, se bucură, se uimește; se face strigăt, se învoldurează și străluminează văzduhul; caută și găsește alte inimi, pune în mișcare mințile și, laolaltă, văzutele și nevăzutele (...) Vom încheia (extrapolând și parafrazând un gând al Casandrei Pânzaru), cu convingerea că este nevoie de credință ca de aer; este nevoie de clarul de gând, care să fie arbitru rafinat și credibil al emoțiilor; este nevoie de oameni avizați (citește: care și-au probat liturgic propria căutare de sine, drumul vieții „le savoir- vivre”), care să facă cunoscută minunea credinței. Nu de oameni ca de piatră, de chipuri cioplite, de inimi golite, de conștiințe pervertite; nu de farisei, nu de impostori, care ghicesc viitorul după canonul propriei nevrednicii. De oameni care, cu grație, să ne ajute să descoperim, în noi, esența – minunea chipului și asemănării – și lumina din lumina Lui.

PR. IOSIF ZOICA - TEIUȘ